

No: 1459 – Mahreç İşareti

GÖKÇEALAN OSMANCIK ÜZÜMÜ

Tescil Ettiren
SELÇUK BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 03.03.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 25.08.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1459
Tescil Tarihi	: 25.08.2023
Başvuru No	: C2020/067
Başvuru Tarihi	: 03.03.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Gökçealan Osmancık Üzümü
Ürün / Ürün Grubu	: Üzüm / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Selçuk Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Atatürk Mah. Atatürk Cad. Yusuf Borovalı Kültür ve Belediye Sarayı Selçuk İZMİR
Coğrafi Sınır	: İzmir ili Selçuk ilçesi Gökçealan Köyü
Kullanım Biçimi	: Gökçealan Osmancık Üzümü ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Gökçealan Osmancık Üzümü ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Gökçealan Osmancık Üzümü; İzmir ili Selçuk ilçesi Gökçealan Köyünde yetiştirilen Osmancık çeşidi üzümdür. Coğrafi sınırda filoksera zararlısı riski olması durumunda kök sistemi Amerikan asma anaçlarından gövde sistemi Osmancık çeşidinden elde edilir.

Gökçealan Osmancık Üzümünün salkımları orta iri taneleri ise iri, yeşilimsi açık sarı renkli, ince kabuklu ve yuvarlak-eliptiktir.

Gökçealan Osmancık Üzümü, sofralık, kurutmalık, şıralık ve şaraplık olarak kullanılmaya uygundur. Ağustos sonundan hava durumuna göre ekim sonuna kadar hasat edilebilir. Genellikle yaygın hasat zamanı eylül ayıdır. Üzümler asma üzerinde uzun süre dayanabilir, geç döneme kadar hasat edilebildiği ve dayanıklı yapısını uzun süre koruduğu için ekonomik değeri de fazladır. Taneleri yarı saydam olup ışığa tutulduğunda üzüm tanelerinin içinde çekirdekleri görünür.

Gökçealan Osmancık Üzümünün hasadı ağustos ayının sonu veya eylül ayının ilk yarısında kuru maddenin % 22,0 ± 2,0 olduğu dönemde yapılır. 5 kg'lık küçük kasalara veya 10 kg'lık büyük kasalara yerleştirilir. Polietilen torbalara yerleştirilip 0 °C'de ön soğutma yapıp torbalara kükürt dioksit petleri konulduktan sonra ağzları kapatılarak 2 - 3 ay süreyle 0 °C sıcaklık ve % 95 oransal nemde depolanabilir.

Gökçealan Osmancık Üzümünün tane, salkım ve kültürel özellikleri aşağıda belirtilmektedir.

a. Tane Özellikleri.

- Renk : Yeşilimsi açık sarı
- Şekil : Yuvarlak - eliptik
- Büyüklük : İri
- Çekirdek : Çekirdekli (2 - 3)

b. Salkım Özellikleri.

- Şekil : Konik
- Büyüklük : Orta iri (300 - 500 g)
- Sıklık : Dolgun

c. Kültürel Özellikleri.

- Olgunlaşma : Geç
- Budama : Kısa (2 - 3 göz)

İzmir ili Selçuk ilçesi Gökçealan Köyünde tipik Akdeniz iklimi hüküm sürer. Yazları, Gökçealan Osmancık Üzümüne ait özelliklere ulaşmasını sağlayacak şekilde sıcak ve kurak, kışları ise asmaların yapraksız uyku döneminde kök gelişimi ve gövde beslenmesine imkân verecek şekilde hafif soğuk-ılık ve yağışlı geçer. Gökçealan Osmancık Üzümü gözlerinin uykudan uyandığı dönemde ilkbahar geç donları yaşanmaması, meyve kayıplarını önler. En soğuk aylar, 15 aralık - 10 mart arasında olup bu dönemde Gökçealan Osmancık Üzümü dinlenme halinde olduğundan budama periyodu açısından geniş bir zaman aralığı sağlar. Aralık, ocak ve şubat en yağışlı aylardır. Bu

aylarda düşen yağışlar coğrafi sınırdaki depolanır ve tüm sezon boyunca Gökçealan Osmancık Üzümü bağlarında kullanılır. En az yağış alan aylar temmuz ve ağustos ayları olup bu dönemde Gökçealan Osmancık Üzümü ben düşme ve olgunlaşmaya doğru giden bir vejetasyon dönemindedir. Yağışın az olması; olgunlaşma, hastalık kontrolü ve tane çatlamasının görülmemesi açısından önemlidir. Coğrafi sınırdaki kar yağışı ile ilkbahar geç donları ve sonbahar erken donları görülmediğinden Gökçealan Osmancık Üzümünün hasat edildiği bitkilerde uzun bir vejetasyon dönemi bulunur. Yaz aylarında aşırı sıcaklıkların görülmemesi nedeniyle Gökçealan Osmancık Üzümü yeşilimsi açık sarı renkli ve ince kabuklu olmasına rağmen güneş yanığı gibi olumsuz bir durumla karşılaşmaz.

Tablo 1. Gökçealan Osmancık Üzümü tanesinin bazı özellikleri

	Tane eni (mm)	Tane boyu (mm)	Tane sertliği (N)	Tanenin saptan kopma kuvveti (N)
En az	15,9	17,8	7,55	3,30
En çok	22,2	24,9	11,18	3,90

Tablo 2. Gökçealan Osmancık Üzümü çekirdeğinin bazı özellikleri

	Çekirdek sayısı	Ağırlık (mg)	En (mm)	Boy (mm)	Yükseklik (mm)
En az	1	44,20	3,80	6,00	2,70
En çok	4	48,60	4,50	7,50	3,40

Tablo 3. Gökçealan Osmancık Üzümü tanesinin rengi

	L*	a*	b*	C*	h°
En az	40,02	-1,47	8,59	75,86	95,10
En çok	42,58	-0,78	10,17	105,56	99,52

Tablo 4. Gökçealan Osmancık Üzümü tanesinin toplam fenol miktarı

	Toplam fenol miktarı (mg GAE/100 g)
En az	94,03
En çok	126,86

Coğrafi sınırdaki köklü bir geçmişe sahip olan Gökçealan Osmancık Üzümü, Gökçealan Köyünün tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle Gökçealan Osmancık Üzümünün, coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Gökçealan Osmancık Üzümünün üretim aşamalarına aşağıda yer verilmektedir.

Coğaltma materyalinin eldesi:

Yetiştiricilik yapılan arazide filoksera zararlısı riski bulunması halinde, zararlının köklerde oluşturacağı tahribat nedeniyle Osmancık çeşidi bitkiler Amerikan asma anaçları üzerine aşılanarak yetiştirilebilir. Coğrafi sınırdaki eski bağlar yenilenirken veya yeni bir bağ tesis edilirken gereken üretim materyali için öncelikle vejetasyon döneminde, coğrafi sınırdaki Gökçealan Osmancık Üzümü üretimi yapılan, sağlıklı ve Osmancık çeşidini iyi temsil eden asmalar seçilerek işaretlenir. Kış döneminde yapraklar döküldükten sonra işaretli asmaların pişkin çubuklarından 40 - 45 cm uzunluğunda çelikler kesilerek alınır. Bu çelikler, doğrudan köklendirilerek, Amerikan asma anaçları üzerine aşılanıp fidan elde edilerek veya bağa önce Amerikan asma anaçları dikilip daha sonra bağda anaçlara aşılanarak kullanılır.

Coğrafi sınırdaki kullanılacak Amerikan asma anaçları seçimini doğru yapabilmek için, yeni tesis edilecek bağ alanlarında 3 farklı derinlikten (0 - 30 cm, 30 - 60 cm, 60 - 90 cm) alınacak toprak örnekleri analiz edilir. Anaç seçimi, toprağın bünyesi (kum, kil, mil oranı), sulama durumu, kireç miktarı, taban suyu gibi parametrelere göre

yapılır. Kil oranı yüksek ve nemli topraklarda 5BB, aktif kireç içeriği yüksek topraklarda 41B ve killi tınlı ile tınlı topraklarda 110R veya 1103 Paulsen anaçları kullanılır.

Yoz tamamlama:

Bağ kurarken dikilen bazı asmalar tutmayabilir veya yerinde ölebilir. Bu durumda eksik asmaların tamamlanması gerekir. Bu amaçla, kendi kökü üzerinde yaşayan ve Amerikan asma anacı kullanılmamış bağlarda sıra üzerinde zarar gören veya ölen asmaların yenilenmesi için geleneksel olarak daldırma yöntemi kullanılır. Bunun için eksik asmanın en yakınındaki asmadan kış budaması sırasında bir yaşlı bir adet dal bir sonraki asmanın olması gereken yere yetecek kadar uzun bırakılır. Budama işleminin ardından en geç asmaların gözlerinin uyanmasına bir ay kalana dek uzun bırakılan dallar ölmüş asmaların yerinde toprakta açılan çukura 10 cm'lik uç kısmı toprak dışında kalacak şekilde gömülür. Yeni asma toprağa giren bölgesinden yeterince köklendiğinde ana asma ile olan bağlantısı makasla kesilir ve kendi kökleri ile gelişmeye bırakılır.

Amerikan asma anacı kullanılarak dikilen bağlarda tutmayan asmaların yerine ya yeni aşılı fidan dikilerek ya da önce Amerikan asma anacı dikilip yerinde aşı yapılmış bağlarda aşı tekrar yapılarak eksik bağlar tamamlanır.

Bağ tesisi:

Bağ tesisinde, dikimden önce krizma işlemi yapılarak toprak derin işlenir. Dikimde, ileride kullanılacak terbiye şekli ve sistemine göre değişen sıra arası ve sıra arası mesafeleri kullanılır. Bağ kurulacak yerin arazi şekli ve yönünün durumuna uygun olarak sıra arası ve üzeri yönleri belirlenerek gerekli işaretlemeler yapılır. Dikim çukurları elle ya da çukur açma burgularıyla yapılır. Asmalar dikilirken dikim çukurlarına toprak analizine göre belirlenen miktarda toprak altı gübresi, depo gübre olarak yerleştirilir. Gübrenin üzerine ince toprak eklenir, daha sonra çukurlara asma fidanı dikilir ve sonra mutlaka can suyu verilir.

Terbiye şekli:

Dikimden itibaren ilk üç sene boyunca bağın büyüme, gelişme ve şekil verilmesi tamamlanıp, dördüncü seneden itibaren ürün alınır. Terbiye şekli olarak en yaygın geleneksel Goble terbiye şekli kullanılır. Bu terbiye şeklinde asma kendi gövdesi üzerinde durmakta direk, tel vb. dayanak sistemleri kullanılmamaktadır. Bunun yanı sıra yüksek telli terbiye sistemlerinde kullanılan çift kollu kordon terbiye şekli de uygulanabilir.

a. Goble terbiye şekli

Coğrafi sınırdan en yaygın kullanılan terbiye şeklidir. Ortalama dikim mesafeleri (sıra arası x sıra üzeri); 1,8 m x 1,8 m; 1,9 m x 1,9 m ve 2 m x 2 m kare dikim şeklindedir. Dikim mesafeleri, kültürel işlemlerin traktörle yapılabilmesi için 3 m x 1,5 m - 2 m arasında da uygulanabilir. Kullanılan dikim mesafelerine göre 1 dekar alanda bulunan ortalama asma sayısı 220 ile 308 adet arasında değişir. Bu terbiye şeklinde herhangi bir destek sistemi kullanılmamakta olup asmalar kendi gövdeleri üstünde taçlandırılır. Kış budaması 2 - 3 gözden kısa olarak yapılır. Her asmada farklı yönlere bakan 5 - 8 arasında değişen kafa oluşturularak, her kafada 1 - 2 adet 2 veya 3 gözlü ürün çubuğu bırakılır.

b. Kordon terbiye şekli

Bu sistemlerdeki bağların kültürel işlemlerinin (toprak işleme, yaz budamaları, ilaçlama, yaprak gübrelemeleri, yabancı ot kontrolü, vb.) goble şeklindeki bağlara göre mekanizasyondan yararlanarak daha kolay ve verimli yapılabildiği için avantajlıdır. Bu terbiye şeklinde ortalama dikim mesafeleri (sıra arası x sıra üzeri) 3 m x 1,5 - 2 m arasındadır. Bu mesafelere göre 1 dekar alana dikilen asma sayısı 166 ile 222 adet arasında değişir. Kış budaması 2 - 3 gözden, kısa olarak yapılır. Bu terbiye şeklinde asmalara birinci taşıma teli üzerinde sağa bir kol, sola bir kol olmak üzere çift kollu kordon şekli verilerek, her kolda 4 - 5 adet kafa oluşturulup her kafada 1 - 2 adet 2 veya 3 gözlü ürün çubuğu bırakılır. Bu terbiye şeklinde asmalar goble şekline göre daha fazla ürünle yüklenebildiği için verim yükselir. Ancak sofralık üzüm yetiştiriciliğinde verimin yanında kalitenin de korunabilmesi çok önemlidir. Bu sebeple asma başına bırakılacak salkım sayısı kaliteyi doğrudan etkiler.

Çift T olarak da adlandırılan bu sistem, yerden 110 - 120 cm yükseklik ve 40 - 60 cm genişlikte bir L köşebentten yapılmış birinci T demir kolu ve bu demirin 34 - 50 cm üstünde 60 - 100 cm genişlikte L köşebentten yapılmış ikinci T demir kolunun takılması ile oluşturulur. Sistemde her bir T demir kolundan iki adet olmak üzere toplam 4 adet yeşil yaz sürgünü taşıma teli bulunur.

Kış ve yaz budamaları:

Kış budaması, asmalarda yapraklar döküldükten sonra gözler baharda uyanıncaya kadarki dönemde yapılır. Kış budaması her sene düzenli olarak gerçekleştirilerek asmaya yüklenecek ürün yükü (salkım sayısı) ayarlanır. Osmancık çeşidinin dip gözleri verimli olduğu için bir yaşlı çubuklar 2 - 3 gözden kısa bir şekilde budanır. Bu amaçla öncelikle kasım - aralık aylarında "aralama" denilen asmadaki yaprağı dökülmüş çubukların bir kısmı kesilerek seyreltme yapılır. Daha sonra şubat ayında bırakılacak 2 - 3 gözlü çubuklar seçilir ve kısaltılarak budama tamamlanır.

Yaz budaması, asmalarda kış gözleri patlayıp süren yaz sürgünlerinin gelişmeye başlamasından itibaren tüm vejetasyon döneminde yeşil sürgün veya yapraklara yapılan kesilerek uzaklaştırılma işlemleridir. Gökçealan Osmancık Üzümü üretiminde yaz budamaları önemlidir. Osmancık çeşidi çok fazla sürgün ve yaprak oluşturarak asma taç alanının güneşlenme ve havalanmasını olumsuz etkiler. Bu nedenle mayıs sonu ve haziran ayı başından itibaren yaz sürgünlerinde salkımın altında kalan yaşlı yaprakların alınmasına dikkat edilmelidir. Bunun yanında salkımların olduğu bölgede yaprak koltuklarından çıkan koltuk sürgünleri de 10 cm boya gelmeden alınmalıdır. Gövdeden gelen obur sürgünler ve çift sürmüş sürgünlerin üzümsüz olanları 10 - 15 cm boya geldiğinde alınmalıdır. Tüm bu yaz budamaları ile asma taç içine yeterli güneş ve hava girişi sağlanır. Ayrıca bitki koruma amaçlı ilaçlamalarda asmanın iç bölgesine kadar, yaprak ve salkımların tam kaplanmasını sağlayan ilaçlama başarısı elde edilir.

Bağlarda Gübreleme:

Gübreleme için besin elementleri ihtiyacı toprak ve yaprak analiz sonuçlarına göre yapılmalıdır. Toprakların organik madde içeriğinin ve canlı hayatının desteklenmesi için dekara 8 kg fiğ + 2 kg arpa tohumu ekilerek yeşil gübre, dekara 2 - 3 ton yaş çiftlik gübresi veya kompoze gübre şeklinde uygulanabilir. Yeşil gübreleme için fiğ ve arpa karışımının tohum ekimleri ekim ayında yapılır ve fiğler % 35 ile % 45 çiçeklendiğinde sürülerek toprağa karıştırılır. Böylece toprağa karıştırılan yeşil aksamdan kazanılan organik madde yanında fiğlerin köklerinde bulunan nodozitlerdeki azotobakterler yardımıyla azotlu gübre sağlanmış olur.

Coğrafi sınırdaki kompoze gübre, genel olarak toprak altı taban gübresi olarak uygulanır. Telli terbiye sistemine sahip bağlarda gübreleme şubat ayında traktörlerle toprağa bant halinde veya toprağa serpilip karıştırılarak yapılır. Dekara, ortalama 10 ile 15 kg arasında 20 - 20 - 20 veya 18 - 18 - 18 kompoze gübre ya da 7 ile 10 kg arasında amonyum sülfat gübresi verilir. Goble sisteminin olduğu bağlarda traktörle asmaların aralarına girmek zor olduğundan gübre, serpmeye olarak uygulanır. Gübre olarak 20 - 20 - 20 veya 18 - 18 - 18 kompoze gübrelerinden dekara 10 kg, amonyum sülfat gübresinden dekara 5 kg verildikten sonra el çapa makinaları ile toprağa karıştırılır.

Sulama:

Coğrafi sınırdaki geleneksel terbiye sistem olan goble bağlarda genel olarak susuz bağcılık yapılırken yeni kurulan yüksek telli terbiye sistemine sahip bağlarda damla sulama sistemleri kullanılır. Bu amaçla çiçek öncesi ve ben düşmede dönemlerinde olmak üzere en az iki kez sulama yapılır.

Toprak İşleme:

Toprak işleme, goble terbiye şekline sahip bağlarda motorlu el çapa makinaları ile yapılır. Yüksek telli terbiye sistemine sahip bağlarda ise traktöre takılabilen ekipmanlarla toprak işleme yapılabilir. Bağlarda genel olarak yıl boyunca 4 kez toprak işleme yapılır. İlk toprak işleme baharda pullukla toprağı devirerek; ikinci toprak işleme çiçek öncesi dönemde; üçüncü toprak işleme ben düşme döneminde ot mücadelesi için toprağı yırtarak (çizerek) işleyen kültivatör gibi aletlerle; dördüncü toprak işleme sonbaharda pullukla otlanmış yüzeyleri devirerek yapılır.

Bitki koruma uygulamaları:

Hastalıklara karşı koruyucu mücadele yapılırken, zararlılara karşı bağdaki popülasyon durumuna göre ekonomik zarar eşik değerlerine ulaştığında ilaç kullanılır. Coğrafi sınırdaki en önemli hastalık külleme ve mildiyö en önemli zararlı salkım güvesidir. Mildiyö hastalığının şiddeti daha fazla olup mücadelesi için bakırlı preparatlar veya sistemik fungisitler kullanılır. Külleme hastalığı için ise kükürtlü preparatlar veya sistemik fungisitler kullanılır.

Salkım güvesi bölgede görülmekle birlikte büyük sorun oluşturmamaktadır. Salkım güvesi zararlısına karşı ise 2. ve 3. döllerde uygun dozlarda insektisit kullanımı yapılır.

Hasat:

Gökçealan Osmancık Üzümünün hasadı ağustos ayının sonu veya eylül ayının ilk yarısında kuru maddenin % 22,0 ± 2,0 olduğu dönemde yapılır. Salkımlar elle koparılarak ya da makas veya bıçakla kesilerek 5 kg'lık küçük kasalara veya 10 kg'lık büyük kasalara yerleştirilir.

Muhafaza:

Gökçealan Osmancık Üzümü polietilen torbalara yerleştirilip 0 °C'de ön soğutma yapıp torbalara kükürt dioksit petleri konulduktan sonra ağızları kapatılarak 2 - 3 ay süreyle 0 °C sıcaklık ve %95 oransal nemde depolanabilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Gökçealan Osmancık Üzümü coğrafi sınırda köklü bir geçmişe sahip olup Gökçealan Köyünün tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Gökçealan Osmancık Üzümünün çoğaltma materyali üretimi dâhil tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırda gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Selçuk Belediyesinin koordinasyonunda ve Selçuk İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Selçuk Belediyesinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla iki kişiden oluşan denetim mercii tarafından, düzenli olarak yılda iki defa, gerekli görülen hallerde ve şikâyet üzerine ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetim mercii tarafından aşağıdaki özelliklerin uygunluğu denetlenir.

1- Bahçe denetimleri:

- Gökçealan Osmancık Üzümünün yetiştiriciliğinde, coğrafi sınırda yetiştirilen Osmancık üzüm çeşidi kullanılması,
- Üretim materyalinin uygunluğu,
- Üretim metoduna uygunluk.

2- Piyasadaki ürünlerin denetimleri:

- Tablo 1, tablo 2, tablo 3 ve tablo 4'te verilen değerlerin uygunluğu,
- Gökçealan Osmancık Üzümü ibaresinin kullanımının uygunluğu,
- Mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.